

PREDŠKOLSKO VASPITANJE I OBRAZOVANJE

(Prof. dr Emina Kopa Vukašinović, *Priprema dece za nastavu početnog pisanja*,
Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu, Jagodina, 2014, 96 str.)

Knjigu *Priprema dece za nastavu početnog pisanja* autorke prof. dr Emine Kopa Vukašinović objavio je Fakultet pedagoških nauka Univerziteta u Kragujevcu, Jagodina. U knjizi koja je pred nama autorka predstavlja teorijsko-empirijsko sagledavanje i problematizaciju značajnog pedagoškog pitanja pripreme dece za nastavu početnog pisanja kome je pristupila sa pedagoškog, didaktičko--metodičkog i istorijskog razvojnog aspekta. Knjiga predstavlja obuhvatnu studiju koja sadrži sintetizovana saznanja iz tematski relevantne naučne i stručne literature, ciljeve, zadatke, sadržaje i pristupe u sistemu vaspitanja i obrazovanja iz perspektive pripreme dece za nastavu početnog pisanja, kao i obilje konkretnih ideja. Predložene su i mere za unapređivanje rada vaspitača koji pripremaju decu na nastavu početnog pisanja, a na kraju svakog poglavlja dati su predlozi za buduća istraživanja u ovoj oblasti. Autorka takođe prati i razvoj ideje o pripremi dece za pisanje, počev od ciljnih orijentacija do sadržaja i aktivnosti. Neosporno je da u kontekstu sadašnjeg vaspitno-obrazovnog sistema pristup pripremi dece za opismenjavanje na predškolskom uzrastu i pripremi za pisanje učenika prvog razreda predstavlja vrlo značajno pitanje kojem može da se pristupa sa više aspekata. Oni su implicirani samim definisanjem pripreme dece za nastavu početnog pisanja kao procesa i kao produkta u sistemu organizovanog institucionalnog vaspitanja i obrazovanja, analizom obrazovnih kon-

cepata i teorijskih pristupa i preporukama za istraživačke orijentacije.

Knjiga ima 96 strana i sastoji se iz šest delova. Poslednje stranice publikacije obuvataju spisak korišćene literature za pisanje ove izuzetno vredne publikacije.

U prvom poglavlju autorka teorijski određuje pripremu dece predškolskog uzrasta za pisanje sa dva aspekta, sa aspekta određenja pojma kao procesa i pojma kao produkta. Takođe, korišćenjem savremene i adekvatne teorijske i istraživačke literature i sopstvenim teorijskim i istraživačkim saznanjima uvodi nas u ključne odrednice učenja i razvoja dece predškolskog uzrasta u domenu pripreme za nastavu početnog pisanja.

U drugom poglavlju autorka hronološki prati razvoj ideje o pripremi dece za pisanje u predškolskim programima u Srbiji, od osnivanja prvih predškolskih ustanova do danas. Sagledavanjem razvoja predškolskih programa u odnosu na društveno-istorijski i pedagoški kontekst ustanovljava nekoliko etapa u razvoju predškolskih programa, analizira strukturu i sadržaje prvih predškolskih programa u Srbiji u domenu razvoja ideje o mogućnostima pripreme dece za pisanje. Takođe, prati razvoj metodičkih uputstava vaspitačima za pripremu dece za pisanje i razvoj zvaničnih predškolskih programa i analizira sistem institucionalnog predškolskog vaspitanja i obrazovanja, rad sa decom u okviru *Pripremnog predškolskog programa* sa aspekta pripreme de-

ce za pisanje u svetlu aktuelnih *Opštih osnova predškolskog programa*. U aktuelnom predškolskom programu, sa aspekta pripreme za pisanje autorka se bavi pitanjima konkretizacije zadataka vaspitača, određenjem pojma zrelosti ili gotovosti dece predškolskog uzrasta za život i rad u školi, načinima pripreme dece za pisanje u programskim modelima i ustanovljava razliku između opšte i posebne pripreme kada je reč o aktivnostima u predškolskoj ustanovi u kojoj se deca pripremaju za pisanje.

U trećem poglavlju analizirani su zadaci učitelja koji pripremaju učenike prvog razreda za pisanje. Određuje se proces pripreme za pisanje i opisuje učenje učenika prvog razreda osnovne škole i sagledava se aspekt identičnih uloga vaspitača u predškolskoj ustanovi i učitelja u školi kada je reč o aktivnostima kojima se deca pripremaju za pisanje.

U četvrtom poglavlju autorka se bavi dečjom igrom kao osnovnom aktivnošću dece u procesu pripreme za pisanje. Nastoji odgovoriti na tvrdnje da li ona može i treba da bude osnovna aktivnost dece koja se pripremaju za pisanje u predškolskoj ustanovi i u školi. Igru posmatra kao preduslov uspešne pripreme dece za pisanje i ističe značaj organizovanja nastavnih aktivnosti kroz igru i načine izražavanja dece kroz igru u periodu njihove pripreme za pisanje.

U petom poglavlju su predstavljeni empirijski nalazi dobijeni tokom dugogodišnje realizacije akreditovanog programa za vaspitače *Obuka vaspitača za pripremu dece za opismenjavanje* i ukazano je na značaj njegove primenljivosti u praksi. Autorka nas upoznaje sa ciljevima, zadacima i sadržajima programa stručnog usavršavanja vaspitača i učitelja. Iznosi procene učesnika (vaspitača) o kvalitetu seminara na

osnovu sledećih pokazatelja: da li su obrađeni sadržaji u skladu sa postavljenim ciljevima, da li je izbor metoda i oblika rada odgovarajući, da li su realizovani postavljeni ciljevi, da li je program koristan za njihov rad i da li je primenljiv. Takođe, nastoji da odredi, na osnovu podataka prikupljenih tokom realizacije seminara, sa kojim se problemima susreću vaspitači u realizaciji *Pripremnog predškolskog programa* i koliko im je seminar pomogao u rešavanju tih problema.

U šestom poglavlju su predložene mere za unapređivanje rada vaspitača koji su uključeni u pripremanje dece za nastavu početnog pisanja. Otvorena su didaktičko-metodički važna pitanja sa aspekta pripreme dece za nastavu početnog pisanja na koja autorka nastoji da odgovori: šta je potrebno vaspitačima da bi uspešno pripremili decu za nastavu početnog pisanja i na koji način mogu da poboljšaju svoj rad kad je reč o toj oblasti. Otvorena su i pitanja koja se tiču značaja informisanja roditelja o pripremi dece za pisanje u predškolskoj ustanovi i školi. Razmotrena su i pitanja koja se tiču vrste, značaja i standarda kvaliteta radnog materijala koji se koristi u pripremi dece za pisanje, a sagledane su i moguće greške prilikom pripreme zadataka za decu u ovoj oblasti.

Knjiga *Priprema dece za nastavu početnog pisanja* teorijski i metodološki veoma je dobro utemeljena, a svaki njen segment na više nivoa razmatra brojna aktuelna pitanja koja se tiču pripreme dece za nastavu početnog pisanja u sistemu predškolskog vaspitanja i obrazovanja. U knjizi autorka traži za odgovorima na pitanja: kako uspostaviti standarde kvaliteta u ovoj oblasti, kako podsticati inicijativu, stvaralaštvo i saradnju dece predškolskog uzrasta u ovom domenu i, na kraju,

dotiče se i pitanja profesionalnog razvoja vaspitača.

Doprinos i vrednost ove knjige ogleda se i u tome što je autorka na sveobuhvatan način pristupila veoma aktuelnom i značajnom pitanju ovog domena spremnosti dece za polazak u školu. S druge strane, u vaspitno-obrazovnom radu sa decom predškolskog uzrasta oseća se potreba da se na adekvatan način odgovori na ova veoma značajna pitanja u domenu pripreme dece za pisanje na predškolskom uzra-

stu. Vrednost rukopisa se ogleda i u tome što autorka ukazuje na brojne faktore (sadržaje, organizaciju, metode rada, didaktički materijal, neophodnost profesionalnog razvoja) koji utiču na uspeh i doprinose uspehu u pripremi dece za nastavu početnog pisanja. Visok nivo profesionalne kompetentnosti same autorke u ovoj oblasti obezbedio je mnoštvo novih saznanja, koja mogu biti relevantna ne samo za naučnu i stručnu javnost nego i za širi krug čitalaca.

Dr Emilija Lazarević